

Till:
Länsstyrelsen i Örebro län
Miljöprövningsdelegationen
701 86 Örebro

Ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken

Sökande: Stena Renewable AB, org.nr 556711-9549
Box 7123
402 33 Göteborg

Kontaktperson: Hanna Rydhed, miljö- och tillståndsansvarig
tel.nr: 031-85 53 98
hanna.rydhed@stena.com

Faktureringsadress: Stena Renewable AB
FE-110BGC-id LOP0305
105 69 Stockholm
lop0000@tps.banctec.se

Saken: Ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till
uppförande och drift av vindpark Odensvi
i Hallsbergs kommun

Verksamhetskod: 40.90 enligt 21 kap. 13 § miljöprövningsförordningen

1. YRKANDEN

Stena Renewable AB ("Bolaget") yrkar att Miljöprövningsdelegation vid Länsstyrelsen i Örebro län ("MPD") meddelar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken ("MB") till uppförande och drift av en gruppstation för vindkraftverk med maximalt tre (3) vindkraftverk med en högsta totalhöjd om 270 meter samt tillhörande anläggningar och vägar inom det i Bilaga A markerade projektområdet, Odensvi, Hallsbergs kommun. Vindkraftverken ska placeras utifrån de koordinater och fasta positioner med en flyttmån om maximalt 100 meter inom det avgränsade etableringsområdet som anges i Bilaga A.

Bolaget yrkar vidare att MPD

- (i) föreskriver villkor i enlighet med avsnitt 2 nedan,
- (ii) godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen,
- (iii) föreskriver att tillståndet ska gälla i 45 år från tidpunkten för lagakraftvunnet tillstånd samt
- (iv) föreskriver att igångsättningstiden bestäms till 8 år från tidpunkten för lagakraftvunnet tillstånd.
- (v) meddelar verkställighetsförordnande enligt 22 kap. 28 § MB, det vill säga att tillståndet får tas i anspråk omedelbart även om det överklagas.

2. FÖRSLAG TILL VILLKOR

Bolaget föreslår att följande slutliga villkor ska föreskrivas för verksamheten.

1. Om inget följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Bolaget angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Förändringar av layouten avseende vägar, internt elnät och övriga hårdgjorda ytor (dock ej yta för fundament) i förhållande till vad som framgår av Bilaga A ska samrådas med tillsynsmyndigheten, fränsett kran- och montageytor samt uppläggningsytor som förläggs inom etableringsområdena i bilagan.
3. Bolaget ska redovisa slutlig placering av vindkraftverk och tillhörande infrastruktur till tillsynsmyndigheten innan fundament börjar gjutas. För de positioner av verk som slutligen väljs ska även inom samma tid en

buller- och skuggberäkning för vindparken utförs för tydliggörande av att föreskrivna villkor 7, 8 och 9 kan innehållas.

4. Samtliga vindkraftverk ska ges en enhetlig och diskret utformning och färgsättning. Endast verksamhetsutövarens och tillverkarens namn får anges på verken. Andra reklamannonser får inte placeras på verken.
5. Bolaget ska senast en (1) månad efter att samtliga anläggningsarbeten är slutförda anmäla detta till tillsynsmyndigheten.
6. Anläggningsytor som inte behövs för driften av anläggningen ska återställas senast ett (1) år efter att samtliga anläggningsarbeten är slutförda.
7. Under anläggnings- och återställningstiden ska byggbuller från verksamheten begränsas så att det inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än:

60 dBA måndag-fredag kl. 07.00-19.00

50 dBA måndag-fredag kl. 19.00-22.00

50 dBA lördag, söndag och helgdag kl. 07.00-19.00

45 dBA övrig tid

Ekvivalentvärden ska beräknas för de tidsperioder som anges med undantag för nattvärden som ska beräknas per timme. De angivna värdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkning. Kontroll ska ske om det framkommit berättigade klagomål på verksamheten eller om tillsynsmyndigheten anser det vara erforderligt.

8. Den ekvivalenta ljudnivån från vindkraftverken får utomhus vid bostäder inte överskrida 40 dBA. Kontroll av efterlevnaden ska utföras genom närfältsmätning och beräkning senast 18 månader efter att samtliga vindkraftverk tagits i drift eller den senare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer. Kontroll ska därefter ske vid ändringar av verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer.
9. Rörliga skuggor från vindkraftverken får inte överstiga åtta timmar per år eller 30 minuter per dag på störningskänslig plats vid bostäder. Som störningskänslig plats räknas uteplats eller yta om 25 m² som används för t.ex. rekreation, vila eller arbete i anslutning till bostäder.

10. Hinderbelysningen inom vindpark ska synkroniseras och ljusintensiteten reduceras i den utsträckning det är möjligt i enlighet med vid var tid gällande föreskrifter.
11. Före driftsättning av vindkraftverken ska området kring anläggningen förses med tydliga varningsskyltar med information om risk för nedfallande is. Utformningen och placeringen av skyltarna ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
12. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att eventuellt spill och läckage samlas upp och tas om hand. Kärll ska vara noggrant märkta med sitt innehåll. Hantering av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på ett sådant sätt att risken för förorening av mark och vatten minimeras.
13. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. Kontrollprogrammet ska gälla såväl under anläggningsfas som under driftsfas. Förslag till kontrollprogram avseende anläggningsarbeten ska inges till tillsynsmyndigheten senast en (1) månad innan arbetena påbörjas. Den närmare utformningen av kontrollprogrammet ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet i övrigt ska ges in till tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader efter det att det första vindkraftverket tagits i drift eller vid den senare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.
14. Bolaget ska ställa en ekonomisk säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda med 500 000 kronor per verk. Vid etappvis utbyggnad får säkerheten ställas i anslutning till respektive etapps utbyggnad.
15. Anmälan till tillsynsmyndigheten ska ske i god tid innan vindkraftverken permanent tas ur drift. Anmälan ska innehålla en åtgärds- och tidplan för återställning av platserna.

Utredningsvillkor

Bolaget ska under en prövotid om en (1) inventeringssäsong utreda vindkraftverkens påverkan på fladdermöss i enlighet med vad som anges i kontrollprogram, vilket ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Redovisning av utredningen samt förslag till eventuella åtgärder och slutliga villkor ska inlämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att inventeringssäsongen har avslutats.

Provisorisk föreskrift

För att minska risken för skada på fladdermöss ska vindkraftverken under prövotiden stängas av när medelvindhastigheten under 10 minuter är lägre än 6 m/s vid verkets nav och temperaturen samtidigt överstiger 14 grader C. Detta gäller från en timme före solnedgång till en timme efter soluppgång under perioden den 15 juli till och med den 15 september.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter enligt 19 kap. 5 § punkten 9 och 22 kap. 25 § 3 st miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att besluta om eventuella försiktighetsmått för verksamheten med avseende på förekomst av fladdermöss i området.

3. ORIENTERING

3.1 Presentation av sökanden

Bolaget är ett grönt energibolag som investerar långsiktigt i förnybar energi för att säkra en hållbar framtid. Bolaget är därmed en del av den pågående och framtida energiomställningen mot en klimatvänlig energiproduktion. Bolaget ägs av Stena Adactum, AMF, KLP och Alecta. Starka ägare skapar möjligheter att finansiera de investeringar som krävs för att bli ett storskaligt industriellt och förnybart energibolag.

Bolaget projekterar, bygger och förvaltar vindparker för ett långsiktigt ägande och driver idag 115 vindkraftverk som producerar energi motsvarande Malmö stads konsumtion av hushållsel.

3.2 Ansökans omfattning

Ansökan består av denna ansökningshandling inklusive bilagor. Huvudbilagorna utgörs av karta över projektområdet samt verkskoordinater i Bilaga A, miljökonsekvensbeskrivning i Bilaga B samt teknisk beskrivning i Bilaga C. Bilagorna med tillhörande underbilagor utgör en integrerad del av ansökan och åberopas generellt.

Bolagets ansökan omfattar uppförande och drift av högst tre vindkraftverk med en totalhöjd om högst 270 meter vardera. Inom ramen för ansökan ingår även de följdverksamheter som vindparken medför, i huvudsak el- och optoledningsdragningar inom vindparken (s.k. IKN), väganslutning in till vindparken från allmänt vägnät, vägnät inom vindparken, servicebyggnader, kran- och montageytor, batterilagring, datacenter, miljöstation, kopplingsstationer/kopplingskiosker samt

logistik- och uppläggningsytor. Bolaget har valt att yrka på en högsta totalhöjd och inte en särskild turbintyp, effekt eller rotordiameter. Genom att bibehålla flexibiliteten i dessa avseende säkerställer Bolaget att hänsyn tas till den snabba teknikutveckling som sker på marknaden och att bästa möjliga teknik används när anläggningsarbetena väl startar.

Den förväntade produktionen från vindpark Odensvi är 75 GWh per år (25 GWh per vindkraftverk). Detta motsvarar cirka 24 procent av den totala elförbrukningen inom Hallsbergs kommun (2018).

3.3 Behovet av vindkraft

Vindkraften har en helt avgörande roll för att Sverige ska kunna nå det nationella målet om 100 procent förnybar elproduktion till 2040 och för att miljömålet "Begränsad klimatpåverkan" ska klaras. En kraftig utbyggnad av vindkraft är också helt avgörande för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden inom EU och under Parisavtalet.

Energimyndigheten och Naturvårdsverket planerar att vindkraften i Sverige till 2040 ska uppnå 100 TWh, dvs. mer än tre gånger större produktion än vad vi producerade under 2020. Under 2020 stod vindkraften endast för 17 procent av Sveriges totala elproduktion.

Av rapporten "Svensk politik för globalt klimat 2020" (SNS Konjunkturråd 15 januari 2020) framgår att ett teknikbyte i energisystemen är en självklar nödvändighet för att världen ska kunna uppnå klimatneutralitet och att en central del i detta är att satsa på förnybara energikällor såsom exempelvis utbyggnaden av vindkraft. Det konstateras också att tillgången på bra vindlägen avseende landbaserad vindkraft är begränsad, vilket riskerar att resultera i att expansionen av vindkraft stannar av.

Av det klimatpolitiska ramverket, antaget av riskdagen 2017, framgår det långsiktiga klimatmålet att Sverige senaste 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären för att därefter nå negativa utsläpp.

Av Klimatpolitiska rådets årliga utvärdering av regeringens samlade politik i förhållande till Sveriges klimatmål, publicerad den 25 mars 2021, framgår att 2020 blev ett av de varmaste år som någonsin uppmätts, med en global medeltemperatur mer än en (1) grad över förindustriella nivåer. I Sverige blev 2020 det varmaste året sedan 1860-talet då SMHI:s mätningar startade. 2020 var därmed ännu ett år i en långvarig trend där varje årtionde sedan 1980 varit varmare än det föregående.

Av utvärderingen framgår att energisystemet spelar en avgörande roll för hela samhällets klimatomställning och att tillgången till fossilfri el i synnerhet är en kritisk faktor för alla övriga sektorer. I utvärderingen konstateras vidare att ett viktigt hinder för hållbara investeringar är att regelverk och tillståndprocesser kring centrala investeringar många gånger är både tidskrävande och oförutsägbara och att lagar och regler därför behöver ses över så att klimatmålen blir mer styrande vid tillståndsgivning.

4. OMRÅDESBESKRIVNING

4.1 Projektområdet

Projektområdet för vindpark Odensvi är lokaliserat i södra delen av Hallsbergs kommun, precis norr om kommungränsen mot Askersunds kommun, Örebro län. Området är lokaliserat cirka 8 km sydväst om Hallsberg. Det utredda projektområdet omfattar totalt en yta på cirka 300 ha och har goda förutsättningar för produktion av förnybar el från vindkraft. Området är till stor del utpekade i Hallsbergs kommuns översiktsplan som intressant för vindkraft. Projektområdet utgörs av skogsbeklädd glesbygd vilket gör att det finns tillräckliga markresurser för att en vindkraftsutbyggnad kan ske samtidigt som hänsyn tas till övriga intressen.

4.2 Berörda fastigheter

Det planerade verksamhetsområdet är beläget inom fastigheterna Skrubby 1:3, Frotorp 1:2, Frotorp 1:7, Odensvi 2:8 samt Ybby 1:1. Markavtal har slutits med samtliga berörda markägare.

4.3 Planförhållanden

Verksamhetsområdet omfattas inte av någon detaljplan eller några områdesbestämmelser. En betydande del av verksamhetsområdet är utpekade i Hallsbergs kommuns översiktsplan som intressant för vindkraft (*Översiktsplan för Hallsbergs kommun, antagen KF 2016-11-28*).

4.4 Riksintressen

Inga riksintressen är belägna inom projektområdet. Inom en radie av cirka 5 km finns riksintressen för naturvård (drumlinområdet vid Hackvard och Snavlund), kulturmiljövård (drumlinområde) och kommunikation för väg (väg E20 och väg 50) och järnväg (Västra stambanan). Projektområdet ligger cirka 21 km söder om Örebro flygplats, vilket är ett utpekade riksintresse för kommunikation.

För en mer utförlig beskrivning av riksintressen, se avsnitt 6.3. i MKB:n.

4.5 Skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken

Verksamhetsområdet angränsar i öster till Dovrasjödalen som är utpekad som Natura 2000-område samt naturreservat. Några övriga skyddade områden finns inte inom eller i direkt anslutning till projektområdet. På ett längre avstånd, upp till cirka 5 km från projektområdets gränser, finns sju Natura 2000-områden, elva naturreservat och två blivande naturreservat varav flera överlappar varandra.

Inga vattendrag i projektområdet eller i dess direkta närhet omfattas av utökad strandskydd, utan generellt strandskydd om 100 meter gäller. Arbeten såsom t.ex. anläggande av kran- och montageytor kan bli aktuellt inom de delar av etableringsområdet som är beläget inom generellt strandskydd. Vindparken bedöms inte påverka vattendragen eller motverka strandskyddets syften. Bolaget söker inom ramen för tillståndsprövningen av vindpark om dispens från strandskyddet för de områden som kan bli berörda genom att MPD i tillståndsprövningen beaktar strandskyddskriterierna.

För en mer utförlig beskrivning av skyddade områden, se avsnitt 6.4. i MKB:n.

5. MILJÖKONSEKVENSER

Verksamheten bedöms sammanfattningsvis ge upphov till små, obetydliga eller positiva miljökonsekvenser för människors hälsa och miljön. De negativa konsekvenserna bedöms vara acceptabla i förhållande till den positiva miljö- och klimatnytta som vindpark medför.

I nedan avsnitt sammanfattas de mest väsentliga miljökonsekvenserna/-effekterna av verksamheten. För en fullständig redogörelse, se avsnitt 8 i MKB:n.

5.1 Naturmiljö

Det förekommer inga skyddade naturmiljöer inom projektområdet för planerad vindpark.

Vindpark Odensvi innebär inget intrång och strider inte heller mot reservatsföreskrifterna för det närliggande Natura 2000-området och naturreservatet Dovrasjödalen. I enlighet med samrådsyttrande från både Hallsbergs och Askersunds kommuner utformas layouten för vindparken för att i huvudsak klara 35 dB(A) ekvivalent ljudnivå i naturreservatet Dovrasjödalen. Beroende på parkutformning kan dock reservatet Dovrasjödalen västra delar komma att marginellt överskrida 35 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Oavsett parkutformning kommer 35 dB(A) innehållas i reservatets centrala delar vid ravinen och i reservatets östra kant.

Vindpark Odensvi bedöms inte påverka de lokala värdena som är utpekade inom de Natura 2000-områden och naturreservat som är belägna mer än 2 km från verksamhetsområdet men kan vara synliga från delar av dessa områden.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra liten negativ konsekvens på naturmiljön. Se vidare avsnitt 8.4. i MKB:n.

5.2 Fåglar

Naturcentrum har på uppdrag av Bolaget genomfört en fågelinventering av vindkraftskänsliga arter i ett område söder om E20 mellan Vrestorp och Östansjö i Hallsbergs och Askersunds kommuner under vintern, våren och sommaren 2020 samt under vårvintern 2021.

Inventering av havsörn och kungsörn tyder inte på någon häckning eller något revir i eller inom 3 km från den planerade vindpark.

Skogshöns förekommer i en förväntad omfattning efter de förhållandevis begränsade förutsättningar som finns. Mindre orrspel finns inom projektområdet. Sannolikt häckar endast enstaka spridda tjädrar, inga stora spelplatser har påträffats.

Arterna röd glada, brun glada, storlom, fiskgjuse, pilgrimsfalk, berguv och nattskärra har eftersökts särskilt men inga fynd har gjorts som tyder på förekomster eller häckning som kan föranleda vidare åtgärder.

Under samrådet påpekades att den skogliga värdetrakten Vrestorp-Snavlunda ädel- och lövskog i den nordvästra delen av projektområdet är utpekat ur ett länsperspektiv för bevarande av vitryggig hackspett. Påverkan på vitryggig hackspett kan uppstå via habitatförstöring. Hackspettar tas dock inte upp i Vindvals syntesrapport gällande vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss och bedöms inte känslig för vindkraft. Vitryggig hackspett förekommer i skogstyper med hög andel lövträd och stora volymer död lövved. Det finns lövinslag i kanter på våtmarker, myrkanter och i sprickdalen men projektområdet är till största del barrskogsdominerat vilket inte är optimala lokaler för vitryggig hackspett.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra obetydlig konsekvens för fåglar. Se vidare avsnitt 6.5. och 8.5. i MKB samt bilaga 4 till MKB:n.

5.3 Fladdermöss

Naturcentrum AB har på uppdrag av Bolaget genomfört en fladdermusinventering i ett drygt 60 km² stort område söder om Odensvi i Hallsbergs och Askersunds

kommuner. Området har besökts vid två tillfällen, ett under kolonitid i juli och ett under flyttningsperioden i slutet av augusti 2020.

Under inventeringen påträffades nio arter inom inventeringsområdet, vilket är ett förhållandevis högt artantal för denna typ av naturmiljö. Sex av dessa noterades inom projektområdet. Även om artantalet var relativt högt var fladdermusaktiviteten, ett mått på mängden fladdermöss, väldigt låg. De vanligaste arterna var nordfladdermus och mustasch-/tajgafladdermus. Fyra rödlistade arter registrerades: nordfladdermus (NT), sydfladdermus (NT), fransfladdermus (NT) och brunlångöra (NT).

Fem av arterna som påträffades vid inventeringen betraktas som högriskarter för vindkraftskollisioner eftersom de oftare jagar i nivå med vindkraftsturbinerna. Det gäller nordfladdermus, som förekom rikligt, samt större brunfladdermus, gråskimlig fladdermus, sydfladdermus och dvärgpipistrell. Förekomsten av dessa arter uppvisar dock inte så höga tätheter att det motiverar några restriktioner kring att uppföra vindkraftverk.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra liten negativ konsekvens för fladdermöss.

Bolaget föreslår att vindkraftens påverkan på fladdermöss ska utredas under en prövotid och att MPD överlåter åt tillsynsmyndigheten att besluta om eventuella försiktighetsmått. Bolaget föreslår även en provisorisk föreskrift för att minska risken för skada på fladdermöss under prövotiden, se avsnitt 2 ovan.

Se vidare avsnitt 6.6. och 8.6. samt bilaga 5 till MKB:n.

5.4 Landskapsbild

Landskapet där själva vindparken är lokaliserad bedöms inte som unikt i ett nationellt perspektiv. Området för vindpark Odensvi är beläget angränsande till den befintliga vindparken Frotorp, som består av tre vindkraftverk, samt angränsande till anläggningar för eldistribution, ställverk och kraftledningar med röjda kraftledningsgator, vilket gör att området redan är påverkat av kraftproduktion och kraftöverföring. För att åskådliggöra hur vindpark Odensvi skulle kunna upplevas från omgivande landskap har fotomontage tagits fram. I fotomontagen har vindkraftverken en totalhöjd om 270 meter, den maximala totalhöjd som ansökan avser. Som ett komplement till fotomontagen har även en synbarhetsanalys genomförts som ger en schematisk översikt över varifrån i landskapet det är teoretiskt möjligt att se någon del av vindkraftverken, om så bara den översta bladspetsen.

Vindkraftens påverkan på landskapsbilden från Dovrasjödalen bedöms vara försumbar då synligheten från Dovrasjödalen begränsas avsevärt av topografi och vegetation.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra liten negativ konsekvens på landskapsbilden. Se vidare avsnitt 6.10. och 8.10. i MKB:n samt bilaga 10 och 11 till MKB:n.

5.5 Ljud

Ljudberäkning har utförts av Akustikkonsulten i Sverige AB för den föreslagna layouten för vindpark Odensvi, både för befintlig vindpark Frotorp, planerad vindpark Odensvi samt kumulativt för båda vindparkerna. Ljudnivåer har beräknats för närliggande bostads- och fritidshus, totalt 64 byggnader.

Resultatet från ljudberäkningarna visar att Naturvårdsverkets rekommenderade riktvärde för A-vägd ekvivalent ljudnivå utomhus, 40 dBA, samt värdena på lågfrekvent ljud inomhus, motsvarande Folkhälsomyndighetens riktvärden, innehålls i samtliga ljudkänsliga punkter (bostadshus), både enskilt för vindpark Odensvi samt kumulativt med ljudbidrag från vindpark Frotorp. Av Bolaget föreslagna villkor 7 och 8 garanterar att angivna riktvärden följs upp och kontrolleras.

I enlighet med samrådsyttrande från både Hallsbergs och Askersunds kommuner utformas layouten för vindparken för att i huvudsak klara 35 dB(A) ekvivalent ljudnivå i naturreservatet Dovrasjödalen. Beroende på parkutformning kan dock reservatet Dovrasjödalen västra delar komma att marginellt överskrida 35 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Oavsett parkutformning kommer 35 dB(A) innehållas i reservatets centrala delar vid ravinen och i reservatets östra kant.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra liten negativ konsekvens i fråga om ljud. Se vidare avsnitt 8.11 i MKB:n samt bilaga 7 till MKB:n.

5.6 Skuggor

Det finns inga fastställda riktvärden för skuggor från vindkraftverk. Boverket rekommenderar att den sannolika/förväntade skuggeffekten inte bör överskrida 8 timmar per år eller 30 minuter om dagen vid störningskänslig plats. Som störningskänslig plats räknas befintlig uteplats eller en yta på upp till 25 m² i anslutning till bostäder.

Beräkningen av sannolik/förväntad skuggtid har utförts för närliggande bostads- och fritidsbebyggelse, totalt 139 stycken. Beräkningen visar att skuggor kommer sträcka sig cirka 0,5–2 km från vindkraftverkens placeringar. Det finns enligt

beräkningarna risk för förväntade skuggtider över de av Boverket rekommenderade värdena per år för nio bostäder samt för ytterligare några bostäder per dag.

För att inte överskrida en skuggtid på 8 timmar per år eller 30 minuter om dagen kommer det sannolikt att bli nödvändigt att installera så kallad skuggstyrning på vissa vindkraftverk vid utformning av vindparken.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra liten negativ konsekvens i fråga om skuggor. Se vidare avsnitt 8.12 i MKB:n samt bilaga 8 till MKB:n.

5.7 Kumulativa effekter

Vindpark Frotorp, bestående av tre 150 m höga vindkraftverk, angränsar projektområdet i väster. Närmsta avstånd mellan befintligt vindkraftverk i vindpark Frotorp och planerat vindkraftverk i vindpark Odensvi är cirka 430 m. Cirka 10 km sydväst om vindpark Odensvi finns en tillståndsgiven vindpark för fem vindkraftverk vid Norra Hunna, Askersunds kommun.

För aktuell vindpark bedöms negativa kumulativa effekter kunna uppstå med vindpark Frotorp avseende landskapsbild, ljud och skugga eftersom Frotorp är belägen direkt väster om vindpark Odensvi. Det innebär att för de aspekter som inte lyfts särskilt, till exempel fågel och fladdermöss, bedöms inga kumulativa effekter uppstå. Tillståndsgiven vindpark Norra Hunna bedöms vara belägen på sådant avstånd att inga kumulativa effekter uppstår. De kumulativa effekter som uppstår har hanterats inom ramen för de bedömningar och via de skyddsåtgärder som föreslås i förhållande till påverkan i allmänhet från landskapsbild, ljud och skugga och ingen negativ effekt uppstår därutöver på grund av kumulativa effekter.

Vindpark Odensvi bedöms sammantaget medföra obetydlig konsekvens i fråga om kumulativa effekter. Se vidare avsnitt 8.14. i MKB:n.

5.8 Alternativ lokalisering, omfattning och utformning

Under utredningsarbetet har flera alternativa lokaliseringar utretts. Även flera alternativa placeringar av vindkraftverken inom projektområdet utretts baserat på vindförhållanden, möjligt energiuttag och områdets intressen. Bland annat har antalet vindkraftverk ändrats från sju under samrådsfasen till tre i ansökan baserat på de synpunkter som framkommit i samråd avseende påverkan på naturreservatet Dovrasjödalen.

6. VILLKORSDISKUSSION

Föreslagna villkor överensstämmer med gängse villkor i branschen för en verksamhet av liknande utformning och omfattning. Nedan utvecklas några av de resonemang som legat till grund för Bolagets föreslagna villkor i utvalda delar.

6.1 Ljud

Bolaget avser att innehålla de riktvärden som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser, varför dessa föreslås som begränsningsvärde, se villkorsförslag 7 i avsnitt 2.

Enligt utförda beräkningar innehåller Bolaget Naturvårdsverkets angivna riktvärden för buller från vindkraftverk om 40 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder. Naturvårdsverkets riktvärde för buller från vindkraftverk föreslås därför som begränsningsvärde, se villkorsförslag 8 i avsnitt 2.

6.2 Skuggor

Det finns inga riktvärden vad avser skuggor från vindkraftverk. Boverket rekommenderar att den teoretiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte bör överstiga 30 timmar per år och att den faktiska skuggtiden inte bör överstiga 8 timmar per år och 30 minuter om dagen, varför detta föreslås som begränsningsvärde, se villkorsförslag 9 i avsnitt 2.

Beräkning av sannolik/förväntad skuggeffekt har utförts vid arbetet med att utforma parklayouten utifrån antagandet att det inte finns några skymmande objekt så som vegetation eller andra objekt mellan vindkraftverken och närliggande bostäder. När vindkraftverken upphandlats och totalhöjden och positionerna slutligen bestämts kommer nya skuggberäkningar att genomföras och redovisas för tillsynsmyndigheten, se villkorsförslag 3 i avsnitt 2.

6.3 Ekonomisk säkerhet

Av prop. 2006/07:95 framgår att säkerheten bör bedömas med utgångspunkt i kostnaderna för avhjälpande eller återställande. Eftersom huvudsyftet med kraven på att ställa säkerheter är att skydda samhället från risken att behöva svara för kostnader för efterbehandling bör säkerheten uppnå detta syfte. En säkerhet bör därutöver inte vara större än vad som behövs och inte heller administrativt kostsam. En utgångspunkt bör även vara att säkerheten bör tillåta att så mycket kapital som möjligt är kvar hos verksamhetsutövaren. Ambitionen bör därför vara att till en rimlig kostnad för verksamhetsutövaren minimera risken för att samhället får bära avhjälpandekostnaden.

Bolaget föreslår en säkerhet om 500 000 kr. Bolaget föreslår vidare att vid etappvis utbyggnad av vindparken ska även säkerheten få ställas etappvis. Att säkerheten tillåts ställas successivt/etappvis ligger väl i linje med intentionerna i ovan angivna förarbeten.

6.4 Fladdermöss

Bolagets inventeringar visar på ett förhållandevis högt artantal inom inventeringsområdet. Fladdermusaktiviteten var dock väldigt låg och endast en av de fem högriskarter som påträffades förekom i någon större omfattning. I första hand bör vindkraft undvikas i områden där det rör sig stora mängder av högriskarter. Inom projektområdet förekom dock högriskarter inte i så höga tätheter att det motiverar några restriktioner kring att uppföra vindkraftverk. Istället talar inventeringsresultatet, tillsammans med de rekommendationer som framgår i Vindvals rapport 6740, för att stoppreglering bör användas i området.

Fördjupade inventeringar av högriskarter efter byggnation behövs för att kunna bedöma om ett villkor om stoppreglering står i proportion till det produktionsbortfall ett sådant villkor skulle innebära. Bolaget har därför föreslagit att frågan utreds under en provotid, se avsnitt 2 ovan.

7. MOTSTÅENDE INTRESSEN

Inom och i projektområdets närhet finns få motstående intressen. Förutom nedan specifikt angivna intressen bedrivs skogsbruk inom projektområdet och norr/nordväst om projektområdet återfinns flera kraftledningar samt transformatorstation. Det finns ett antal tillståndshavare (MSB, Telia Sverige AB, Hi3G Access AB och Net4Mobility HB) för radiolänkstråk som passerar genom projektområdet. Den planerade vindparken bedöms inte påverka någon av verksamheterna ovan utifrån verkens planerade positioner.

7.1 Flygverksamhet

Projektområdet är beläget cirka 21 km söder om Örebro flygplats. Bolaget har låtit LFV utföra en flyghinderanalys och har en pågående dialog med Örebro flygplats angående nödvändiga ändringar av luftrummet. Bolaget kommer att bekosta en eventuell ansökan till Transportstyrelsen om ändring av luftrummet (MSA-ytans höjd, vektoreringshöjd inom kontrollzonen och procedurförändringar).

7.2 Vindpark Frotorp

Närliggande vindpark Frotorp har inkluderats i analyser avseende synbarhet, ljud och skuggor. Projektområdet för vindpark Odensvi är till övervägande del lokaliserat inom område som i kommunens översiktsplan är utpekade som

intressant för vindkraft. Vindparkens lokalisering överensstämmer således med principen om god hushållning som innebär att markområden ska användas för det ändamål som områdena är bäst lämpade för med hänsyn till beskaffenhet och läge och innebär i aktuellt fall en god hushållning samt att områdets potential för produktion av förnybar energi utnyttjas till fullo.

7.3 Ridanläggning

En ridanläggning är belägen i Lindhult, öster om projektområdet. Av Naturvårdsverkets rapport 6499 framgår att hästar normalt inte uppvisar någon reaktion med anledning av uppförda vindkraftverk och att tillvänjning sker snabbt vid de få tillfällen då viss oro noterats. Avstånd till närmaste vindkraftverk är mer än 3 km och den planerade vindpark, som inte kommer att vara synlig från Lindhult, bedöms inte påverka möjligheten för ridanläggning att fortsätta bedriva sin verksamhet.

8. TILLÅTLIGHETSFRÅGOR

8.1 De allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet

Enligt 2 kap. 2 § MB ska verksamhetsutövaren skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Bolaget har lång erfarenhet av att driva vindparker och har haft vindkraftverk i drift sedan 2006. Idag äger och förvaltar Bolaget 115 driftsatta vindkraftverk med en energiproduktion på cirka 600 GWh. Bolaget har dokumenterade rutiner för att kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick. Bolaget undersöker och bedömer kontinuerligt riskerna med verksamheten från miljö- och hälsosynpunkt. Inom Bolaget finns flera personer i ledande ställning som har lång erfarenhet av såväl etablering som drift av vindparker. Bolaget bedriver även regelbunden fortbildning och kompetensutveckling för sin personal och skaffar sig fortlöpande kunskap om de lagar och regler som föreskrivs för verksamheten. Bolaget ser även till att kunskapen når de befattningshavare som har behov av den.

Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik

Enligt 2 kap. 3 § MB ska verksamhetsutövaren vidta försiktighetsmått till skydd för människors hälsa och miljön. Verksamhetsutövaren ska även använda sig av bästa möjliga teknik.

Bolaget har utformat den ansökta layouten utifrån ett antal placeringsprinciper som redovisats i avsnitt 7.2 i MKB:n. Bolaget har därutöver föreslagit ett stort antal försiktighetsåtgärder till skydd för människors hälsa och miljön. Försiktighetsåtgärderna rör bland annat ljud, skuggor, hindersbelysning, säkerhet och risker, landskapsbild, naturmiljö, stoppreglering, hydrologi, kulturmiljö, skyddade områden, kemikalier och avfall. Dessa har redovisats närmare ovan och i MKB:n.

Bolaget har valt att yrka på en högsta totalhöjd för respektive verk om 270 meter och inte en särskild turbintyp/turbinleverantör effekt eller rotordiameter. Genom att bibehålla flexibiliteten i dessa avseenden säkerställer Bolaget att hänsyn tas till den snabba teknikutveckling som sker på marknaden och att bästa möjliga teknik används när anläggningsarbetena väl startar.

Produktvalsprincipen

Enligt 2 kap. 4 § MB ska verksamhetsutövaren undvika kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

De kemikalier som kommer att nyttjas under anläggning och drift är främst drivmedel för fordon (främst under anläggningstiden), smörjmedel, hydrauloljor, smörjfetter och glykol. Bolaget strävar kontinuerligt efter att använda sådana produkter som är mindre farliga för människors hälsa och miljön, men som ändå lämpar sig för ändamålet.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Enligt 2 kap. 5 § MB ska verksamhetsutövaren hushålla med råvaror och energi. Verksamhetsutövaren ska även utnyttja möjligheterna att minska mängden avfall, minska de negativa effekterna av avfall, och återvinna avfall. En verksamhetsutövare ska också i första hand använda förnybara energikällor.

Vindenergi är en förnybar energikälla och användning av vindkraft medverkar till ett långsiktigt hållbart energisystem och är helt avgörande för att Sverige ska kunna nå det nationella målet om 100 procent förnybar elproduktion till 2040. Vindförhållandena inom det ansökta området är goda och området har av Hallsbergs kommun pekats ut som intressant för vindkraft. Den ansökta etableringen utgör därför en särskilt lämplig plats för att tillvarata vindresurser och innebär att hänsyn tas till kretslopps- och hushållningsprincipen.

Uppförande av en vindpark kräver naturresurser, både avseende vindkraftverken och avseende övrig infrastruktur och transporter. Vid anläggning av en vindpark

används stora mängder vatten, grus, sand och sten för att tillverka betong till fundament och vägar. Järn och stål används i produktionen av delar till vindkraftverken. Konstruktionsmaterialen i vindpark kan dock i stor utsträckning återvinnas. Ett modernt vindkraftverk beräknas efter bara cirka 6–9 månaders drift i ett bra vindläge ha producerat lika mycket energi som det krävs för dess tillverkning. Genom användande av högre vindkraftverk kan på sikt färre vindkraftverk uppföras för att generera samma mängd el totalt sett i Sverige. Vid normal drift ger vindkraftsproduktion inte upphov till några utsläpp till vatten eller luft, samt obetydliga avfallsmängder. Återvinning av avfall kommer att ske i så stor utsträckning som möjligt. Den övergripande effekt som verksamheten har för hushållning med energi, material och naturresurser bedöms vara rimlig i relation till den mängd förnybar energi som vindkraftsetableringen kan producera.

Lokalisering

Enligt 2 kap. 6 § MB ska verksamhetsutövaren välja en plats för verksamheten som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Bolaget har hela tiden ett flertal projekt under prövning och utredning vilket innebär att projekt kontinuerligt gallras. Bolaget prioriterar därtill områden som har pekats ut av kommuner som lämpliga för vindkraft. Bolaget har genomfört omfattande inventeringar söder om Dalälven med utgångspunkten att hitta större sammanhängande områden med få motstående intressen och där goda vindförhållanden råder. För de områden som identifierats som lämpliga har ett mer detaljerat utredningsarbete genomförts. Ett av de områden som har undersökts och sedan sållats bort är Fjällrämmen i Filipstads kommun. Fjällrämmen bedöms utgöra en lämplig lokalisering, men möjligheter att ansluta en vindpark i området till elnätet är begränsade. Ett annat område som har undersökts och sållats bort är Skräddarberget i Torsby kommun då området under Bolagets utredningsarbete utpekats i kommunens vindbruksplan som ett stoppområde där kommunen avser att säga nej till vindkraftsetablering. Projektet bedöms därför inte vara möjligt att genomföra. Ytterligare ett område som undersökts är Garphyttan i Örebro och Lekebergs kommuner. Bolaget har bedömt att Garphyttan utgör ett lämpligt alternativ för en vindkraftsetablering då området har identifierats ha goda vindförhållanden. Området angränsar dock till ett riksintresse för Försvarsmakten avseende Villingsbergs skjutfält samt ligger inom ett område som Försvarsmakten har pekat ut där ett särskilt behov av hindersfrihet föreligger. Därutöver angränsar området till flera naturreservat, riksintressen för naturvård och Natura 2000-områden, varför Bolaget valt att inte fortsätta projekteringsarbetet i området.

Odensvi har pekats ut som ett intressant område för vindkraft i Hallsbergs kommuns översiktsplan. Området har goda vindförutsättningar för elproduktion, goda möjligheter för elanslutning, bra befintlig infrastruktur för vindkraft, relativt få motstående intressen, relativt få höga natur- och kulturvärden samt är redan präglad av ett aktivt skogsbruk och en närliggande vindpark. Bolaget har låtit anpassa den ansökta parklayouten utifrån genomförda inventeringar och utredningar, som bland annat innefattat flera alternativa placeringar av vindkraftverken inom projektområdet baserat på vindförhållanden, möjligt energiuttag och områdets intressen, samt utifrån de synpunkter som har lämnats under de samråd som har genomförts med berörda kommuner, myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare/närboende med flera. Antalet vindkraftverk har till exempel ändrats från sju under samrådsfasen till tre i ansökan baserat på de synpunkter som framkommit i samråd avseende påverkan på naturreservatet Dovrasjödalen.

Utformningen av parklayouten har valts i syfte att optimera vindbruket med minsta möjliga miljöpåverkan. Mot denna bakgrund är den valda lokaliseringen lämplig, se vidare avsnitt 5 i MKB:n.

8.2 Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken

Ett vattendrag cirka 1,3 km öster om projektområdet är utpekad som en vattenförekomst med beslutade miljö kvalitetsnormer. Vattendraget bedöms inte påverkas då ingen verksamhet kommer att ske i närheten av området.

Verksamheten bedöms inte heller försvåra uppfyllandet av någon annan miljö kvalitetsnorm avseende vatten. Inte heller uppfyllandet av någon miljö kvalitetsnorm avseende utomhusluft, fisk- och musselvatten eller omgivningsbuller bedöms försvåras.

8.3 Övriga tillåtighetsfrågor

Verksamheten strider inte mot någon detaljplan och bedöms inte påverka något område utpekad enligt 7 kap. MB.

Efter dialog med Örebro flygplats och anpassning av luftrummet bedöms ansökt vindpark inte påverka något utpekad riksintresse enligt 3 och 4 kap. MB.

9. SAMRÅD

Bolaget har genomfört samråd under 2020. Med hänsyn till rådande pandemi har inga fysiska samrådsmöten hållits, utan samrådet har i sin helhet genomförts digitalt. Samrådsförfarandet har stämmts av med Länsstyrelsen i Örebro län. Vid

utformningen av ansökan och underliggande bilagor har hänsyn tagits till de synpunkter som framkommit under samrådsprocessen.

En detaljerad beskrivning av samrådsprocessen finns i bilaga 2 till MKB:n.

10. IGÅNGSÄTTNINGSTID

Enligt 22 kap. 25 § 2 st. jämte 19 kap. 5 § 9 p. MB ska det i fråga om miljöfarlig verksamhet anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång (s.k. igångsättningstid). Om inte igångsättningstiden efterlevs förfaller tillståndet enligt 24 kap. 2 § MB.

Tidigare har igångsättningstiden för vindparker regelmässigt bestämts till omkring fem år. För tillståndsansökningar som görs idag är dock en igångsättningstid på sex till åtta år ofta betydligt mer behövlig och realistisk. Detta beror bl.a. på att uppförandet av större verk kräver mer förberedelser och kringarbeten. Det beror också på att större verk kräver mer anslutningskapacitet och att prövningen av nätanslutningen ofta är förenad med oförutsägbarhet och långa handläggningstider. Aktuellt projekt utgör inget undantag i ovanstående hänseenden och Bolaget yrkar därför på en igångsättningstid om åtta år. Detta inte minst med hänsyn till att en separat koncessionsansökan kan komma att krävas för elanslutningen. En sådan prövning kan mycket väl ta tre år i anspråk av igångsättningstiden. Tidsaspekten för att säkra koncession för nätanslutning har kommit att bli något av en flaskhals för flera projekt, med begränsade möjligheter för projektägaren att skynda på den processen. Detta är en problematik som lyfts i ett flertal statliga utredningar, jämför bland annat Nätkoncessionsutredningens betänkande i SOU 2019:30 om moderna tillståndprocesser för elnät (s. 130-132). Det återspeglas även i de många ansökningar om förlängd igångsättningstid som inlämnas till prövningsmyndigheterna på grund av just fördröjda koncessionsprocesser se t.ex. MÖD:s avgörande i mål nr M 9995-19. Erfarenheter från andra vindparker visar även att det finns många andra faktorer som kan försena en byggnation. Ett exempel i närtid är sommaren 2018 med extrem torka och skogsbränder som medförde att byggnationer fick pausas då allt arbete med maskiner innebar en allt för stor brandrisk. Ytterligare ett exempel är den rådande pandemisituationen i världen som fått verkningar för ett stort antal vindkraftsprojekt. Bolaget erinrar om att syftet med bestämmelsen i 22 kap. 25 § MB är att tillståndet, när det väl tas i bruk, ska uppfylla kravet på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § MB (se bl.a. MÖD 2019:26). Den ansökta totalhöjden om 270 m innebär att Bolaget kommer kunna nyttja bästa möjliga teknik vid tidpunkten för byggnation. Bolaget erinrar vidare om att igångsättningstiden avser den tidpunkt då verken levererar el till elnätet.

11. TIDSBEGRÄNSNING

Bolaget yrkar att tillståndets giltighetstid ska bestämmas till 45 år. Inom denna tid bedöms verksamheten kunna igångsättas inom rimlig tid (6–8 år), drivas under förväntad livslängd (35 år) samt avvecklas (1-2 år).

12. KONTROLL AV VERKSAMHETEN

Bolaget kommer att ha rutiner för fortlöpande undersökning, bedömning och kontroll av verksamheten i enlighet med förordning (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll, se villkor 13 i avsnitt 2.

13. VERKSTÄLLIGHETSFÖRORDNANDE

Bolaget har yrkat att MPD ska meddela verkställighetsförordnande. Grunden för yrkandet är att Bolaget anser att alla relevanta och erforderliga utredningar nu har gjorts och att det kan konstateras att det finns få motstående inom projektområdet och dess närhet. Vindkraften har en helt avgörande roll för att Sverige ska kunna nå det nationella målet om 100 procent förnybar elproduktion till 2040 och för att miljömålet "Begränsad klimatpåverkan" ska klaras. En kraftig utbyggnad av vindkraft är också helt avgörande för att Sverige ska uppfylla sina åtaganden inom EU och under Parisavtalet, se vidare avsnitt 3.3 ovan. Med hänsyn till det mycket angelägna allmänna intresse som uppförande av vindpark Odensvi kan bidra till och mot bakgrund av den intresseavvägning som ska göras i förhållande till motstående intressen står det klart att eventuella motstående intressen inte har sådan tyngd att de talar emot att ett verkställighetsförordnande kan meddelas. Ett verkställighetsförordnande skulle inte heller innebära några irreversibla skador på miljön varför konsekvenserna av om tillståndet senare upphävs eller ändras är försumbara.

Det är angeläget att Bolaget snarast kan påbörja uppförandet av vindpark Odensvi. Det kan samtidigt konstateras att förutsättningarna för att meddela ett verkställighetsförordnande i övrigt är uppfyllda.

14. ÖVRIGT

För fakturering av kungörelsekostnad hänvisas till faktureringsadress på sidan 1 ovan.

Göteborg 2021-04-23

Peter Zachrisson

Registreringsbevis närsluts.

BILAGOR

- A. Karta
- B. Miljökonsekvensbeskrivning
- C. Teknisk beskrivning